Dosarul:nr.2r-1659/24 Judecător: Țurcanu Radu
2-24019047-02-2r-24052024

D E C I Z I E

09 septembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ruxanda Pulbere

examinând fără participarea părților recursul declarat de *****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SA ”TERMOELECTRICA” cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Lupan Alexandru împotriva SA ”Termoelectrica”, cu privire la anularea ordinului de preavizare a salariatului, angajare imediată în câmpul muncii și încasarea a cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 aprilie 2024, prin s-a admis cererea privind excepția de tardivitate și s-a respins acțiunea ca fiind tardivă.

c o n s t a t ă:

La data de 16 februarie 2024, Lupan Alexandru a sesizat instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată îndreptată către SA „TERMOELECTRICA”, prin care a solicitat:

- anularea ordinului nr. 154 din 25 septembrie 2023 cu privire la preavizarea salariaților în legătură cu reducerea numărului de personal în partea ce ține de Lupan Alexandru, emiterea unei decizii privind angajarea imediată în câmpul muncii a dlui Lupan Alexandru în funcția anterior deținută de Director Tehnic al întreprinderii .

Ulterior, la 12.04.24, pîrîtul SA „TERMOELECTRICA”, a depus referință și cerere cu privire la ridicare excepției de tardivitate, solicitând admiterea acesteia și respingerea acțiunii ca fiind tardivă.

În motivarea cererii a precizat că potrivit acțiunii înaintate, reclamantul pretinde anularea ordinului de preavizare nr. 154 din 25.09.2023 cu privire la preavizarea salariaților în legătură cu reducerea numărului și a statelor de personal, cu care a făcut cunoștință la 09.10.2023, fapt confirmat prin semnătura ultimului. Copiile actelor respective au fost anexate de reclamant la cererea de chemare în judecată. În această ordine de idei relevă că, în conformitate cu art. 355 alin. (1) lit. a) Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului

individual de muncă se depune în instanța de judecată: a)în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.

Mai indică că dispozițiile art. 264 alin. (2) Cod Civil statuează că, termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii.

Prin prisma acestor norme constată că, reclamantul a omis termenul de prescripție la înaintarea pretențiilor vizate în speță privind anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcție și încasarea salariul pentru perioada absenței forțată la serviciu, deoarece termenul de prescripție, instituit de o normă art. 355 alin. (1) lit. a) CM, este de 3 luni de la data la care angajatul a aflat despre încălcarea dreptului său.

Astfel, reieșind din cadrul legal citat mai sus și în coroborare cu circumstanțele speței deduse judecății, constată că termenul de prescripție/de adresare în instanță dlui Alexandru Lupan a început a curge la 10.10.2023, expirând la 10.01.2024, iar acțiunea reclamantului în instanța de judecată a fost depusă la 16 februarie 2024, fapt confirmat prin parafa ștampilei instanței de judecată aplicată pe cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 aprilie 2024, s-a admis cererea depusă de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica" cu privire la ridicarea excepției de tardivitate și s-a respins acțiunea depusă de către Lupan Alexandru împotriva SA "Termoelectrica", cu privire la anularea ordinului de preavizare a salariatului, angajare imediată în câmpul muncii și încasarea a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

La 25 aprilie 2024, Î *****, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25.04.2024, solicitând casarea integrală a încheierii cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, a invocat că încheierea primei instanțe este una neîntemeiată și pasibilă a fi casată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procesual.

Menționează reprezentantul recurentului că instanța nu a intrat în esența cazului şi a interpretat în mod eronat legea procesuală şi nu a executat-o aşa cum prescrie legiuitorul, ultima a emis o încheiere nefondată şi lipsită de fundament legal.

În cadrul ședinței de judecată instanţa nu a ținut cont de argumentele cererii de chemare în judecată, și nici nu a dat a dat vre-o apreciere din punct de vedere juridic a argumentelor aduse de reclamanta.

Ba mai mult, contrar art.20 din Constituția RM, art. 6, 13 CEDO instanța a dispus admiterea excepției de tardivitate.

În atare condiții consideră inadmisibile acțiunile instanței de fond care fără audierea părților, fără cercetarea materialelor dosarului a dispus admiterea excepției de tardivitate.

Astfel, consideră recurentul că examinând speţa dată, se întrevede cu uşurinţă cum instanţa neîntemeiat a admis excepția de tardivitate, lezând reclamantului Lupan Alexandru dreptul accesului la justiție şi la un proces echitabil.

Având în vedere că instanța a admis abateri de la legislația în vigoare şi incorect a admis excepție de tardivitate, solicită în consecință, admiterea recursului şi anularea ca netemeinică a încheierii de admitere a excepţiei de tardivitate din 25.04.2024.

În conformitate cu art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Studiind recursul declarat şi materialele pricinii, Colegiul consideră recursul ca fiind neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.427 lit.a) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi

Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.

Potrivit art.27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de

dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Potrivit art.10 alin.(1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. (2) Modul de aplanare a litigiului dintre părți până la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

Conform art.186[1] alin.(1) CPC, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate.

Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) stabilește că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) indică că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

La alin.(4) instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Din materialele cauzei Colegiul a stabilit că ***la data de 16 februarie 2024***, Lupan Alexandru a sesizat instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată îndreptată către SA „TERMOELECTRICA”, prin care a solicitat:

- anularea ordinului nr. 154 din 25 septembrie 2023 cu privire la preavizarea salariaților în legătură cu reducerea numărului de personal în partea ce ține de Lupan Alexandru, emiterea unei decizii privind angajarea imediată în câmpul muncii a dlui Lupan Alexandru în funcția anterior deținută de Director Tehnic al întreprinderii .

Ulterior, la 12.04.24, pârâtul SA „TERMOELECTRICA”, a depus referință și cerere cu privire la ridicare excepției de tardivitate, solicitând admiterea acesteia și respingerea acțiunii ca fiind tardivă

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 aprilie 2024, s-a admis cererea depusă de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la ridicarea excepției de tardivitate și s-a respins acțiunea depusă de către Lupan Alexandru împotriva SA ”Termoelectrica”, cu privire la anularea ordinului de preavizare a salariatului, angajare imediată în câmpul muncii și încasarea a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Pentru a decide astfel prima instanță a considerat că reclamantul a omis termenul de prescripție la înaintarea pretențiilor vizate în speță privind anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcție și încasarea salariul pentru perioada absenței forțată la serviciu, deoarece termenul de prescripție, instituit de o normă art. 355 alin. (1) lit. a) CM, este de 3 luni de la data la care angajatul a aflat despre încălcarea dreptului său.

Verificând legalitatea şi temeinicia încheierii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticile formulate în cererea de recurs şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluția instanței de fond, este una justă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi a normelor de drept material.

Conform prevederilor art. 394 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Potrivit art. 395 alin.(1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Totodată, conform art. 355 alin. (1) lit. a) și b) din Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată: în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său; b) în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

Potrivit cererii de chemare în judecată, Lupan Alexandru a solicitat anularea ordinului nr. 154 din 25 septembrie 2023 cu privire la preavizarea salariaților în legătură cu reducerea numărului de personal în partea ce ține de Lupan Alexandru, cu emiterea unei decizii privind angajarea imediată în câmpul muncii a dlui Lupan Alexandru în funcția anterior deținută de Director Tehnic al întreprinderii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Din materialele dosarului rezultă că, ***reclamantul a făcut cunoștință cu Ordinul nr. 154 din 25.09.23 la 09.10.2023***, fapt confirmat prin semnătura ultimului. Copiile actelor respective au fost anexate de reclamant la cererea de chemare în judecată.

Dispozițiile art. 264 alin. (2) Cod Civil statuează că, termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii.

Astfel, Colegiul constată că, reclamantul a omis termenul de prescripție la înaintarea pretențiilor vizate în speță privind anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcție și încasarea salariul pentru perioada absenței forțată la serviciu, deoarece termenul de prescripție, instituit de o normă art. 355 alin. (1) lit. a) CM, ***este de 3 luni de la data*** la care angajatul a aflat despre încălcarea dreptului său.

Potrivit probatoriu administrat se atestă că termenul de prescripție/de adresare în instanță dlui Alexandru Lupan a început a curge la ***10.10.2023***, ***expirând la 10.01.2024***, iar acțiunea reclamantului în instanța de judecată a fost depusă la ***16 februarie 2024***, fapt confirmat prin parafa ștampilei instanței de judecată aplicată pe cererea de chemare în judecată.

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. In apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Potrivit art. 272 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Iar conform dispozițiilor art. 394 Cod Civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

În același timp, conform art. 395 alin. (1) Cod Civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului

Prin prisma acestor norme constatăm că, reclamantul a omis termenul de prescripție la înaintarea pretențiilor vizate în speţă privind anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcţie şi încasarea salariul pentru perioada absenței forțată la serviciu, deoarece termenul de prescripție, instituit de art.355 alinb.(1) lit.a Codul Muncii, este de 3 luni de Ia data la care angajatul a aflat despre încălcarea dreptului său.

Astfel, reieșind din cadrul legal citat mai sus si în coroborare cu circumstanțele spetei deduse judecății, constatăm că termenul de prescripție/de adresare în instanță dlui Alexandru Lupan a început a curge la 10.10.2023, expirând la 10.01.2024. iar acțiunea reclamantului în instanța de judecată a fost depusă la 16 februarie 2024. fapt confirmat prin parafa ștampilei instanței de judecată aplicată pe cererea de chemare în judecată.

Prin urmare, Colegiul consideră că, înaintarea acțiunii peste data expirării termenului de prescripție, calculat potrivit legislației pertinente, de la data limită pentru înaintarea acțiunii pentru anulare ordinului, fără existența vreunor temeiuri ce ar justifica omiterea termenului de prescripție, denotă cert că acțiunea reclamantului Lupan Alexandru este tardivă, fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție. Respectiv, prima instanţa a ajuns la concluzie perfect legală de a respinge acțiunea ca fiind tardivă.

Totodată, este de menționat că deşi, reclamantul/recurentului, prin acțiunea depusă a solicitat admiterea acesteia, ultimul, în conținutul cererii de chemare în judecată, nu a solicitat repunerea în termen, precum şi nici în cadrul examinării prezentului litigiu, deşi pârâta/intimata a înaintat cererea privind ridicarea excepției de tardivitate, reclamantul/recurentul la fel nu a solicitat repunerea în termen şi nu a prezentat careva probe că acest termen a fost omis pe motive obiective, neimputabile comportamentului părţii respective.

Dat fiind că reclamatul a depus cererea de chemare în judecată cu omiterea termenului de prescripție, nu a solicitat repunerea în termenul de depunere a acțiunii și nu a prezentat probe pertinente care ar confirma imposibilitatea adresării în termenul de prescripție în instanța de judecată cu prezenta cerere, instanța de fond corect a admis excepția de tardivitate și a respins acțiunea ca fiind tardivă.

Analizând rigorile legii în raport cu soluția dată de instanța de fond, Colegiul conchide că aceasta este una întemeiată în condițiile aplicării corecte a excepției de tardivitate.

În această ordine de idei, Colegiul ține să remarce și faptul că recurentul nu a invocat în cererea de recurs nici un argument întemeiat, care ar combate concluziile din încheierea contestată, nu a prezentat careva motive ce ar face posibilă casarea acesteia.

Prin urmare, nu pot fi reținute obiecțiile expuse în recurs, or acestea nu constituie temei pentru admiterea recursului și casarea încheierii instanței de fond.

Colegiul reiterează că potrivit principiului preeminenței dreptului, condiție sine qua non a unui proces echitabil în sensul art.6 al Convenție, pricinile civile se soluționează în temeiul Legii, potrivit regulilor stabilite la art.12 CPC. Or, admiterea de către instanță a altor principii de soluționare a pricinilor civile decât cele stabilite de Lege este contrară exigențelor de echitate a procesului, având drept consecință încălcarea drepturilor participanților la proces, art.art.9, 20, 22, 26 CPC.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, instanța trebuie să întreprindă toate acțiunile procedurale prevăzute de lege, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acțiuni, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

Instanța reține în acest sens că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a netemeiniciei încheierii contestate, Colegiul civil, ajunge la concluzia de a respinge recursul ca fiind neîntemeiat şi de a menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 aprilie 2024..

În conformitate cu art.427 lit. a) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de *****.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 aprilie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SA ”TERMOELECTRICA” cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Lupan Alexandru împotriva SA ”Termoelectrica”, cu privire la anularea ordinului de preavizare a salariatului, angajare imediată în câmpul muncii și încasarea a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Ruxanda Pulbere